

neer hij meent de oorsprong van dit gevaarde schild bij een van de dorpsheren van Wevelgem te moeten zoeken. Het gaat, zoals we zeiden, terug tot het grafelijk geslacht van Guines en niets laat veronderstellen dat het ooit door de Guldenbergabdij als eigen wapenschild werd overgenomen ⁴¹.

Dom P. FAVOREL O.S.B.

DE ROMAANSE KERK VAN WESTVLETEREN

Aan de nog bestaande overblijfselen van de romaanse kerk van Westvleteren werd tot nog toe weinig aandacht geschonken ¹. Tijdens herstellingswerken, werden in 1846 romaanse details aan de toren waargenomen ². Z.E.H. M. English schreef in 1939 dat de westgevel waarschijnlijk een overblijfsel van de vroegere romaanse kerk was ³; in zijn uitgebreid onderzoek over de West-Vlaamse romaanse kerken, behandelt Broeder Firmin de kerk van Westvleteren niet. En toch laten de schaarse sporen ons toe deze romaanse kerk te rekonstrueren.

graaf van Anappes en heer van Wevelgem was in 1657 te Ieper in het huwelijk getreden met Cathérine-Marie-Michelle de Ste Aldegonde, dochter van graaf François Lamoral de Ste Aldegonde, en Agnes de Davre, gravin van Wilerval (zie A.-M. COULON, *Histoire de Wevelgem*, blz. 264).

⁴¹ De gegevens voor deze bijdrage werden in hoofdzaak ontleend aan het werk dat de schrijver van bovenstaand artikel gewijd heeft aan de *Geschiedenis van de Guldenbergabdij te Wevelgem*. Dit boek (537 blz. + 24 buitentekst-platen) werd in juni 1.1. gepubliceerd door de zorgen van de *Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk* en kan besteld worden door storting of overschrijving van fr 300 op postrekening nr 303223 van Dhr. Jules Vervenne, Schooldirecteur, Hoogweg 10, Wevelgem.

¹ Westvleteren : prov. West-Vlaanderen, arr. Ieper.

² „L'église de West-Vleteren est beaucoup plus ancienne que celle d'Oost-Vleteren. Sa tour est la partie la plus ancienne; elle conserve des restes du plein-cintre et lors des restaurations, faites il y a un an, on a pu voir distinctement que les ogives du transept sous la tour soutiennent des arcs en plein-cintre”. (F. V., *West-Vleteren*, in *Annales de la Société d'Emulation*, IX, 1847, blz. 230.)

³ *Romaansche Bouwkunst in Westvlaanderen*, Brugge, 1939, blz. 109.

Kliché Kon. Com. Mon. en Landschappen

Kerk te Westvleteren, detail van het westelijk spaarveld op de noordmuur van de vieringstoren. De naad in het metselwerk komt waarschijnlijk voort van een herstelling; een kleinere naad bestaat in de oostnis van die noordmuur alsmede in de westnis van de zuidmuur. Op de andere plaatsen is het metselwerk regelmatig bewaard.

Staande in de kerk, ziet men boven de huidige spitsbogen van de viering nog een gedeelte van de binnenwand van de romaanse vierzijdige middentoren ⁴; de muren zijn 80 cm breed en gemetseld met ijzersteen (limonietzandsteen uit Zuid-Vlaanderen) en nogal harde gele mortel. Binnenwerks meet de toren 5,10 m bij 4,90 m. In elk der vier zijden gaf een rondbogig gesloten opening, van 85 cm. breedte, vanuit de toren toegang naar de vier zolders ⁵; zo weten we ook dat beuk, transept en koor vlak overzolderd waren. Omtrent tot de hoogte van de nok der huidige daken, zijn de vier binnenwanden van ijzersteen; hoger zijn ze van baksteen.

De buitenwanden waren versierd met drie even brede blindnissen; op de oost-, noord- en zuidkant zijn ze nog gedeeltelijk bewaard. Ze zetten aan op een terugsprong van de torenmuur, een weinig boven de oorspronkelijke romaanse dakhelling ⁶. We weten niet hoe die spaarvelden afgesloten waren, daar enkel de aanzetten bewaard bleven.

Op de westmuur van de toren bleef enkel een klein gedeelte van de terugsprong bewaard; aangezien die terugsprong daar hoger zit dan op de drie andere zijden, bleef er niets meer van de blindnissen bewaard. Dit hoogteverschil menen we te kunnen verklaren door het feit dat de benedenkerk maar eenbeukig was; het bredere dak zette even hoog aan als de andere bekappingen (cfr. de vier doorgangsbogen op gelijke hoogte), maar eindigde hoger.

Een ander bewijs voor deze stelling, vindt men aan de westgevel, die ook van ijzersteen is; onder de gotische dakhelling zijn er sporen van een oudere gevelafdekking. De binnenwand heeft meer details bewaard. De gotische west-

⁴ Van beneden is niets van de buitenwanden van de toren zichtbaar, omdat jongere bakstenen muren, van een venstertje voorzien, de toren langs drie zijden ommantelen, enkel een smalle doorgang met het romaans metselwerk latend. Deze baksteenmuren gaan niet hoger dan de tongewelven van koor en kruisbeuk.

⁵ De bogen van deze vier doorgangen bevinden zich op ongeveer 10 m. boven het huidig vloerpeil. De toegang tot de beukzolder is nu dichtgemetseld; de andere bestaan nog.

⁶ Die afschuining bevindt zich 1,30 m. boven de rondboog van de doorgang naar de zolders.

ingang en het bakstenen metselwerk er naast nemen een breedte van 3,15 m. in; aan weerszijden bevindt zich een grote rondbogig gesloten blindnis van ijzersteen, ongeveer 4 m. hoog. Op de zuidkant is die nis 2,20 m. breed, terwijl op de noordzijde de breedte 2,10 m. bedraagt en er naast dit spaarveld nog minstens 30 cm. romaans metselwerk aanwezig blijkt. Waarschijnlijk was de oorspronkelijke romaanse westingang ook door zulke blindnis omlijst. Uit die verschillende afmetingen kunnen we opmaken dat de beuk binnenwerks minstens 8 m. breed was, hetgeen dus breder is dan de toren buitenwerks (6,70 m.). De lengte van de romaanse beuk bedroeg binnenwerks 19 m.

Over de lengte van het koor en het transept bezitten we geen gegevens.

Het romaans bedehuis van Westvleteren behoorde tot een type dat in Vlaanderen weinig sporen nagelaten heeft: de eenbeukige kruiskerk met vierzijdige middentoren. De romaanse kerk van Waarmaarde behoorde tot dit type⁷; er schijnen aanwijzingen te zijn dat men in 1865 een soortgelijke kerk gesloopt heeft te Houtem (Komen)⁸.

L. DEVLIEGHER,
Aspirant N.F.W.O.

KRONIEKACHTIGE AANTEKENINGEN
UIT HET GILDEBOEK
VAN DE BRUGSE DROOGSCHEERDERS
1519-1598

Van het voormalige ambacht van de droogscheerders te Brugge wordt op het Brugse stadsarchief een gildeboek bewaard, dat in 1416 werd aangelegd en loopt van 1413 tot 1786. Het behelst 162 perkamenten bladen, ± 29 cm. hoog

⁷ M. ENGLISH, *o.c.*, blz. 101-103, en uitgebreider bij Broeder FIRMIN, *De romaanse kerkelijke bouwkunst in West-Vlaanderen*, Gent, 1940, blz. 231-235 (met grondplan).

⁸ M. ENGLISH, *o.c.*, blz. 63-64.